

1631

## C O D I C E S A

1632

vater vnd der svn vnd der heilige geist cziben di sele. Initium: *Nemo potest ad me venire nisi pater meus traxerit eum.* *Dise wort hat gesprochen unser herre mit sinem suzen munde &c.* 4) De Anima dignitate. *Surge illuminare ierusalem.* *Dise wort di spricht der heilige wiffage her isayas.* *Vnd di beduten sich also.* *Stant vñ vnd wirt erluchtet &c.* 5) De sensu Spiritualium. *Daz man geistliche dinc nicht vernimt.* Initium: *Waz maynet aber daz.* *daz noch der selben lichte so vil ist &c.* 6) De Anima puritate. *Nu nim ich wider die rede zu handen von der luterkeit &c.* 7) De intuitione Dei. *Wer kommen welle zu siner bosten geist edelkeit.* vnd zu der anschowunge dez obersten gutes &c. Multa in hoc Tractatulo de divina Essentia et Trinitate, de unione Anima cum Deo, de Vitae piae studio articulatim congesta. Atque hic video Matronam illam in Titulo supra nominatam ab ipsomet Autore compellari fol. 17. p. 2. *Vrame ver gedraut,* unde conjicio, saltem istum Tractatulum non posse esse *Magistri Echardi,* sed pertinere ad ipsum *Johannem,* quem *Taulerum* puto; neque obstat, quod se, ut supra vidimus, *Discipulum (Schuler)* vocat; modestum enim ejusmodi vocabulum subpresso proprio nomine etiam sibi ante *Sermones* suos saepenumero editos imposuit *Johannes Herolt* ejusdem Ordinis Praed. et *Taulero* subpar. Quod vero ad Matronam dictam *Ver getraut* adtinet, eam ad inferiorem *Rhe-*

*num aut in vicina Hollandia coluisse censeo;* ubi non infrequenter Cognomina a *Ver,* quod est contractum *Van der,* inchoant, ut *Vereicken, Vermander, Vermeulen &c.*

Fol. 21. p. 2. titulo ab alia manu adjecto: *Hie ist anfankch des pueches von den waren tugenden daz gemacht hat der grozz mayster albrecht,* sequitur Versio Alberti M. pariter Ord. Praed. de veris Virtutibus, seu, ut T. XXI. Opp. edit. Lugd. 1651. f. inscribitur, *Paradisi Animae,* hoc initio: *Etlich syten glichen sich den tugenden so sere.* daz man si fur tugenden hat, so si völche untugenden sin. &c. Ad calcem: *Nu hat daz buch vnd mein schrift ein ende.* *Ihesus marien kint empahbe vns in deine hende.* *Mich vnd di edelen vramen ver gedrauten.* *Wen wir von dirre valschen werlde varen.* *Amen amen amen.* *dez helfe vns maria di reine.* *Di ein muter vnd ein iunvrame ist alleine.* Sequitur capitum Index cum aliquot Rhythmis et iterata Scriptoris commendatione, quibus accedit ab alia nitida manu Initium *Evangeli S. Johannis,* geminaeque Precatiunculae, omnia vernaculae. Multis ad Theologiam mysticam facientibus Vocabulis Glossarium Theotiscum, praesertim e priore Codicis parte, ditari posse, dubio vacat.

DCXC.

Codex maximam partem mem- R. 2138  
braneus lat. Sec. XIV, Folior.

211.

## Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4753

1633

## ASCETICI.

1634

211. 4. non una manu perscriptus, et rubricis distinctus compilatus est e variis Tractatibus, quorum I. Albertani Judicis et Caussidici Brixienis Doctrina dicendi et tacendi ad unum e tribus Filiis Stephanum nomine intra annos 1241—45. exarata, a nobis plures relata, et olim prelo saepius subiecta, ut multis Mazzuchellius in Scritt. d' Italia Vol. I. P. 1. p. 294. Initium: *Cum in dicendo multi errant, nec est aliquis &c.*

II. fol. 8. p. 2. sequitur alterum Ejusdem Opusculum ad alterum Filium Johannem Chirurgiæn professum hoc Rubro: *Liber consolationis et consilij qui liber specialiter intitulatur Melibeus.* Historico nempe Schemate utitur Albertanus inducens Melibœum ob Uxorem et Filiam ab Inimicis vulneratam gravissime adfictum, sed suscepta consolatione, auditisque consiliis pacatum, demumque inimicis ipsis reconciliatum. Initium est: *Quoniam multi in aduersitatibus et in tribulacionibus taliter affliguntur et deprimuntur, quod cum in se propter animi perturbationem nec consilium nec consolacionem habeant &c.* Scriptum est, ut variant Codices, a. 1246. vel 48.

III. fol. 38. p. 2. tertium Ejusdem opusculum ad tertium Filium Vincentium, seu *Liber de amore et dilectione dei et proximi et aliarum rerum et de forma vite.* Ejus initium: *Inicium mei tractatus sit a nomine domini a quo cum bona procedunt et a quo est omne datum optimum et omne donum perfectum descendens a patre lumi-*

*num. Quanto amore quantaque dilectione mea paterna Caritas tuam diligat filialem subiectionem &c.* Ad calcem: *Explicit — quem albertanus caussidicus brixien. de hora (de ora, al. de Contrata, al. Ecclesiæ) sancte Agatbe (quae e primis est Brixiae Paroeciis) composuit ac scripsit cum esset in carcere Domini principis fredrici (Imp. II.) in ciuitate cremone in quo positus fuit cum esset capitaneus gauardi ad defendendum locum ad utilitatem communitatis brixien. Anno Domini M° CCC° VIII°. (lege CCXXXVIII.) Mense Augusti in die sancti Allexandri (inter plures, qui hoc mense coluntur, Militem Thebaeum credo 26. cultum Bergomi) quo obsidebatur civitas brixie per eundem imperatorem Indi. XI. Vel ex hac Indictione probatur lapsus Librarii in anno; anno enim 1308. Indictio VI. respondet. Mazzuchellius l. cit. innuere videtur, utrumque hunc Libellum plenum morali fruge, autorum sacrorum et profanorum sententiis illustratum, in Capita divisum, et in quo nihil praeter linguam puriorem desideres, juxta cum primo typis proditum fuisse; ego vero latinos avenorū habeo. Italice dudum versi Florentiae 1610. 4. impressi sunt, ut pluribus cit. Autor.*

IV. fol. 93. succedunt Sermones bini Ejusdem Albertani e quinis illis, qui Mazzuchellio teste in Codd. Regio Paris. et Vaticano servantur. Prior inscribitur: *Hic est sermo quem albertanus caussidicus brixien. composuit et edidit*

Kk 2

inter

## Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4753

1635

## C O D I C E S

1636

*inter causidicos et quosdam notarios de conformacione illorum vite tempore domini Manuelis de Madio (Maggi) pot. Jan. Tò Jan. lego Januensis; lineola vero τῷ pot. incumbens legendum suaderet pontificis, si modo inter Pontifices Januenses occurreret Manuel. Itaque legendum erit Potestatis (Podestà) id est Praetoris; huic enim plurimum cum hominibus forensibus est negotii. Sermo incipit: Congregacio nostra sit in nomine domini, a quo est omne datum optimum &c. Alter hanc Rubricam praefert: Item sermo factus super illuminacione spirituali et corporali refectio et que sunt necessaria in refectio. Initium: Orate Dominum fratres ut misterio sue sanctitatis per me serum suum invitilem atque indignum ministret vobis hodie aliquid utilitatis. Fratres mei more solito hic congregati propositum nostre congregacionis inspiciamus circa illud aliqua utilia pertraedantes; propositum vero nostre congregacionis triplicem habet causam, quarum prima est illuminacio, nam confueimus hic congregari ad collacionem faciendam, ut oleum ematur de quo sacer iste locus illuminatur. Secunda causa est spiritualis refectio quam hic a fratribus (Religiosis) cum deuocione suscipere confueimus. Tertia est corporalis refectio quam hic cum caritate debemus sumere &c. Plura dedi, ut cognoscat Lettor, agi de pio Coetu, queni Homines forenses, ut multi alii Ordines, statim temporibus ad quoddam religiosae Familiae Templum*

vel Sacellum jam Sec. XIII. agebant, variis deinceps nominibus *Confraternita, Congregation, Gilde, Bruderschaft* compellato, cujusmodi Coetui Mercatorum originem debuit Ordo Servorum B. V. Mariae.

V. fol. 107. *Incipit liber de ortu et vita beate virginis marie et de infantia saluatoris. Praeit nota illa Majorum et Parentelae Christi Genealogia ab Anna et Esmeria ad Jacobum majorem et Johannem Evang. Sequitur Epistola Chromatii et Heliodori Epp. ad Hieronymum: Ortum beate marie virginis &c. cum Responso Hieronymi: Qui terram auri consciam &c. Produxi jam Spuria haec Vol. I. P. 1. col. 858. et extare dixi cum in Fabricii Cod. Apocrypha N. T. p. 7. et 8. tum T. XI. Opp. Hieronymi edit. Vallars. col. 279. at, quae jam iis succedit Vita B. Mariae, non stilo tantum, sed variis etiam narratiunculis differt ab iis, quae apud hos Autores reperi. Initium est: In diebus illis erat Vir in israel nomine Joachim ex tribu iuda. hic erat pastor ouium suarum timens dominum in simplicitate et in bonitate sua &c. Ita proceditur usque ad Christi nativitatem, in qua definunt Autores citt. Non ita nostrum Exemplar; sic enim continuat: Jam uero nativitas domini aduenerat ac Joseph perrexit querere obstetrics &c. Vides nexus cum spurio Evangelio Infantiae Christi, quod apud Fabricium cit. p. 168. incipit, dictione vero et rerum ordine a nostro rursus multum*

1637

## ASCETICI.

1638

tum distat; nam dum illud in *Iesu* inter Doctores invento definit, nobis *Jacobus* a morbu viperae sanatus, et haec verba extrema sunt: *et quando ihesus dormiebat siue in die siue in nocte claritas dei resplendebat super eum amen Deo gratias.* Fabulae.

VI. fol. 115. Summa, ut e calce praoccupo, obuencionum in quibus dyocesani et metropolitani ecclesiarum regni anglie tenentur ecclesie romane. Praeit sequens Epistola: *Gregorius episcopus seruus seruorum dei venerabilibus fratribus cantuar. et ebroic.* (Eborac.) archiepiscopis et eorum suffraganeis et dilectis filiis abbatibus prioribus archidiaconis eorumque officialibus per regnum anglie constitutis ad quos iste litere peruenient salutem et apostolicam benedictionem. Qualiter denarius beati petri qui debetur camere nostre colligatur in anglia et in quibus episcopatibus vel dioecesis debeatur ne super hoc dubitari continget presentibus fecimus annotari sicut in registro sedis apostolice continetur. Sequitur itaque Taxa XV. Episcopatum saepius, et vel in J. J. Hofmanni Lexico Univ. v. Romascot impressa, et subscriptum: *Datum apud urbem veterem. 10. kal. maij pontificatus nostri anno secundo. Summa 200. lib.* (Sterlingor.) 6. Shel. 8. denar. En Summam illam ingentem, multarum declamationum argumentum, quae ad aeris nostri Rhennes ne quidem 2000. ascendat. Ad quem vero *Gregorium Epistolam* hanc referemus? Ad Septi-

mum putem; quamvis enim in ejus Registro T. XII. Collect. Concill. Venet. non compareat, scripsit tamen ille II. Non. Apr. anno suo primo exeunte ad *Guilelmum Angliae Regem* in haec verba: *Rebus vero sancti Petri, quae in Anglia colliguntur, sic te, ut tuis, invigilare admonemus,* et dies datae nostrae Epistolae fuit prima anni ejus secundi ineuntis, ut adeo inter has duas Epistolas non nisi 17. dies intercesserint.

VII. fol. 116. Incipit liber de transitu beatissime virginis marie et est apocryphus. Bene cautum a Librario; jam enim in *Decreto Gelasii* Commentum istud confixum est, quamvis nobis auctaer proloquatur: *Que ab apostolo Iohanne didicimus et intelleximus scribimus. Post commendationem beate uirginis factam iohanni in cruce &c.* Extat in variis Bibliothecis, et etiam, ut habes apud Lambecium L. IV. p. 131. in Palatina nostra græce Κοινωνία της ὑπεργάγιας Δεσποτῶν ἡμῶν Θεοτόκου Μαρίας, ad quam latina isthaec Narratio concinnata est. Confer de ea, si lubet, *Fabricii Codicem Apocryphum N. T. p. 60. et 352.* et P. III. p. 533.

VIII. fol. 177. Sequitur Consilium quoddam, sive Regimen Epidemiae tempore observandum, cuius Prohemium incipit: *In christi nomine. Amen.* Conuenerunt quidam modernorum medicorum cum sapientibus astrologis, et currentem epidimiam ad celestes causas diuersis respectibus reduxerunt. Enumeratis his respectibus definit

## Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4753

1639

## C O D I C E S

1640

Anonymus noster: *Nos uero dicimus buius corruptionis immedia tam et propinquam causam solum esse corruptionem aeris circumdantis per se, et intelligo qualitates suas solum per accidentis esse corruptas concordantes cum auicenne.*  
*4°. canon. et stabilita rationibus conclusione sua Remedia adhibenda IX. Capitibus deducit, dum finiat: et fiat sirupus solenniter clarificatus. Per decursum nihil, unde Autorem, vel ejus saltem Patriam et Aevum elicias, nisi quod Albertum citat.*

**IX. fol. 122.** *Incipit prouinciale curie romane continens omnes prouincias et omnes subiectas ecclesiias summo pontifici per totum orbem terrarum copiatum Anno domini. 1000<sup>mo</sup> 300<sup>mo</sup> 26°. Initium: In ciuitate romana sunt quinque ecclesie que patriarche dicuntur et sunt iste. Ecclesia sancti Johannis lataranen. que habet priorem et sunt ordinis sancti augustini. Ecclesia sancti petri que habet archipresbyterum qui debet esse cardinalis dyaconus et sunt canonici seculares. Ecclesia sancti pauli que habet abbatem et sunt monachi nigri ordinis sancti benedicti. Ecclesia sancte marie maioris que habet archipresbyterum et sunt canonici seculares. Ecclesia sancti laurentii foris muros que habet abbatem et sunt monachi nigri ordinis sancti benedicti &c. Descripsi haec, ut liqueat Lectori, Provinciale nostrum differre tam ab eo, cuius partem recitat Baronius Annal. Eccl. T. XVII. ad a. 1057. quam a gemino illo Biblioth. Regiae et*

*Tbuanae, quae legere est in Par ergo ad Caroli a S. Paulo Geographiam Sacram, Amst. 1711. f. Haec porro differentia ut se manifestat per totum, ita in sequentibus praecipua est: 1) Provinciam Palæstinae praeit Nota historica de evectione Sedis Hierosolymitanae ad Patriarchatum in Concilio CPolitano I. a. 553. adtributisque eidem Ecclesiis Alexandrino et Antiocheno detractis, promta, ut videtur, e Guil. Tyrio. 2) post Archiepiscopum Colocensem, i. e. Rhodium sequitur Elenchus Ecclesiarum a Sultano detentarum, qui ita concluditur: Hec sunt assignaciones sue regiones christianorum et sciatis quando in prouincia ecclesiastica fuit determinatum quando debuissent venire ad romanum curiam pro soluendo tributo, hoc intelligitur de exemptis ecclesiis monasterijs et alijs ecclesijs et ita describuntur. Abuli (Apulii) Italici singulis annis. Teutonici Gallici Vngari Prouinciales (de la Provence) Siculi biennijs. Anglici Ispanici triennijs. Ultramarini quadriennijs. 3) Isti sunt nobiliores et potentiores christianorum &c. hoc ingressu enumerantur Imperatores Rom. et CPolit. tum Reges triplici genere, qui coronauntur et inunguntur, qui non inunguntur, et qui feudatarii sunt Ecclesiae Rom. quo loco Rex ierosolimitanus, sicilie, aragonie, sardinie, vngarie nominantur. 4) Additur brevis Narratio de Adventu et Vita Servatoris, vocatione Apostolorum, Martyrio et Sepultura Petri et Pauli, ubi refer-*

1641

## ASCETICI.

1642

fertur, Fidelibus eorum ossa non dignoscentibus divinitus responsum fuisse: majora Peccatoris, minora vero Piscatoris esse, id, quod receptae de pusilla Pauli statuta opinio repugnat.

X. fol. 129. p. 2. *Tres questio-nes* (ita in calce) de origine iuri-  
dictionum quibus populus regitur  
compilate per fratrem durandum  
ordinis predicatorum doctorem sa-  
cre theologie et episcopum mel-  
densem. In Scriptt. Ord. Praed.  
T. I. p. 587. video Traetatum  
nostrum, qui a. 1334. obiit, de Ju-  
risdictione ecclesiastica et de Legi-  
bus editum cum aliis ejusdem ar-  
gumenti Parisis 1506. 4. qui, ne-  
scio, an praesens sit. Interim hic  
incipit: *Circa originem potestatum*  
*et iurisdictionum quibus populus re-*  
*gitur aliqua possunt queri. et primo*  
*potest queri utrum potestas secula-*  
*ris per quam populus regitur quan-*  
*tum ad temporalia sit a deo. Secun-*  
*do queritur utrum preter potesta-*  
*tem laicam et secularem sit uel es-*  
*se debeat alia potestas iurisdictionis*  
*necessaria uel expediens ad bonum*  
*regimen populi. Tertio queritur*  
*utrum iste due potestates seu iuri-*  
*dictiones possint concurrere in una*  
*persona. ita quod una et eadem per-*  
*sona habeat utramque potestatem*  
*seu iurisdictionem. Adfirmantur om-*  
*nnes tres Quaestiones, et argu-*  
*mentis in contrarium adductis re-*  
*spondetur.*

XI. fol. 136. p. 2. *Incipunt*  
*Articuli parisii condempnati per*  
*dominum Stephanum (Temperi-*  
*um) episcopum paris. de consilio*  
*magistrorum theologie anno domini*

*Millesimo ducentesimo LXXVI.*  
*die dominica qua cantatur (Lae-*  
*tare) iherusalem. &c. Primus est  
de SS. Trinitate, ut Bibl. PP.  
Lugd. T. XXV. p. 330. sed non  
eodem ordine procedunt et nu-  
mero CCXIX. sunt, adeoque im-  
pressos duobus superant. Impressi  
praeterea annum 1277. praefe-  
runt, ut jam alibi hoc Vol. notavi.  
In Codice accedunt *Casus in qui-*  
*bus doctores sacre theologie non te-*  
*nent opinionem magistri sententia-*  
*rum dati per magistrum G. de ca-*  
*stro Reginaldi* (Château Regnault)  
*doctorem sacre scripture. Sunt nu-*  
*mero VI. et una cum praecedentibus*  
*Articulis habentur impressi*  
ad calcem plurium Editionum *Sen-*  
*tentiarum Petri Lombardi*; hic  
vero subnotantur: *Anno domini*  
*M<sup>o</sup> CCC<sup>m</sup>. XXIX. paris. Deo*  
*gracias. Frater Guillermus omnes*  
*scripsit. Deo gracias.**

XII. fol. 140. succedit *Sυτταγ-*  
*μα Opusculorum Medicorum*, et  
primo quidem: *Incipit liber veri-*  
*tatis ypocratis. Nihil ejusmodi in-*  
ter genuina Viri Scripta. XXII.  
*Prognostica* sunt maximam partem  
a *Pustulis* desumpta, et adsignata  
plerumque die, qua iis affectus  
Aeger moritus sit. *Praeit Nar-*  
*ratio: Peruenit ad nos quod cum*  
*ypocrates morti appropinquaret*  
*precepit, ut uirtutes iste scripte*  
*in hoc libro (clauderentur?) in*  
*capsa eburnea et ponerentur ipsa*  
*cum eo in sepulcro suo, ne aliquis*  
*deteget et c. Detexisse vero Cae-*  
*sarem, nescio quem, Sepulcrum*  
*insipientem. Prodit Veteratorem*  
*etiam Clausula: Explicit Liber a*  
*galieno*

1643

## C O D I C E S A

1644

galieno ab arabico in latinum translatus. Accedunt VII. Signa lepre, quorum 1. Puluis plumbi ponatur suauiter super vrinam, et (si) supernatauerit, leprosus est, si autem ad fondum descendat, non.

XIII. fol. 141. Incipit tractatus adverrois de generatione animalium. Initium: Aristotiles in Libro de generatione animalium, quod cum uirile sperma spumosum exeat &c. Extant Averrois Commentarii in Opera Aristotelis latine versi in horum Operum Edit. Veneta Juntar. 1562. 8.

XIV. fol. 143. p. 2. Incipit anathomia galeni scripta. Anno domini M° 300<sup>mo</sup>. 15<sup>mo</sup>. Initium: Galenus in tegni testatur quod quicunque cognitor membrorum interiorum fieri desiderat, in anathomis esse eum diligentem oportet &c. Non igitur Tractatus hic Galeni, sed ad mentem Galeni, inter cujus Scripta, ut notum, plura Anatomica sunt, exaratus est. Texum ejus iatēm ignorantia medii aevi in Tegni corruptit. Partes Opusculi sunt: De membris in genere. De diuisione Membrorum. De Anatomice Membrorum animatorum et inanimatorum. De anathomice membrorum spiritualium. Pulmonis. Nutritiolorum Membrorum. Genitalium. Matricis.

XV. fol. 149. Incipit physonomia rasys scripta. Anno domini. 1000<sup>mo</sup>. 300<sup>mo</sup>. 15<sup>mo</sup>. Praeit Index De signis colligentibus scientiam cognoscendi complexiones. Initium Opusculi: Corporis complexio ex colore et corporis habitudine et ex tactu et ex operationibus et ex-

euntibus a corpore cognoscitur &c. Excerpta sunt haec e Tractatu II. ad Regem Almansorem Abubecri (non betri, ut similitudine litterarum t et c frequenter decepti olim et Librarii scripserunt, et Typographi impreserunt) Muhammedis Zachariae filii ab urbe patria in Persis Rai dicti Al-Rasi, Medici Arabum celeberrimi, qui Sec. XI. obiit, ut editionem Opp. Lugdun. per Gilbertum de Villiers 1511. 8. non Silbertum, nec 1510. ut habet Hambergerus, et Basileensem 1544. f. conferenti patet. In hac edit. Opus ad Almansorem ex Arabico versum dicitur per Erhardum Tolomanum. Lege Gerardum Toletanum Medicum non, ut alii, Cremonensem, sed Carmonensem ab Andalusiae Civitate Carmona.

XVI. fol. 157. Hic incipit physiognomia aristotilis. Ita: Quoniam anime sequuntur corpora et ipse secundum se ipsas nou impassibiles &c. Extat in antiqua hac Ignoti Versione cum Barth. Coclitis, Claud. Achillini et Mich. Scotti Physiognomiis impressa Papiae per Bernardin. de Garaldis. 1515. f. Alios ejus Interpretes refert Fabricius Bibl. gr. L. III. c. 6. p. 144.

XVII. fol. 163. Hec sunt dicta purgationis ḡra qui vero in istis profundius considerare uoluerit ad astrorum scientiam transferat mentem suam. Quid τὸ γρά? An graeca? Anne Grammatici? Quis Purgatio? Hoc nomine Grammaticum nullibi gentium reperio. Sed liceat conjectare. Multa in Codice

1645

## ASCETICI.

1646

ce menda sunt. Quid si in illorum censum veniat *Purgatio*, legendumque sit *Burgundio*? Judicem hunc Sec. XII. *Pisanum* graece doctum fuisse plura ab eo latine

*Dogma Poetarum, cui littera græca latina  
Ars Medicinarum patuit Sapientia trina,*

tum *Galenus de Alimentis et de Regimine Sanitatis* e graeco conversus testantur, qui *Mazzuchellii* fide in Bibliothecis *Venetis* extat. Quidni igitur etiam *Physiognomiae Aristotelis* traducendae et Commentario illustrandae manum admovere potuit? Ejusmodi enim Commentarius sunt *Didæ* nostra. Unum interim, unde conjecturae meae timeam, est, quod Autor fol. 181. ait: vidisse se oves mollem et duram lanam habentes in terra narbonensi (Narbonensi) et in quadam parte yspanie que dicitur catalonia, et quod fol. 178. p. 2. habet: in motibus non inuercundus. i. uerecundus et inclinus et stupet factibil tal cito sebbasit gallice loquendo; e quo quamquam, Librarii certe vitio, nihil extundam, credi tamen possit Author *Gallus* fuisse potius, quam *Italus*. Interim, dum quis probabiliora doceat, Commentarius ita infit: Sicut dicit philosophus primo retorice nobilitas est generi ciuitati sui iuris antiquos esse presides &c. quae et ipsa corrupta sunt. Prooemium totum disputat de Nobilitate animi et natalium, dum in Textum Aristotelis de *Physiognomia* ingrediatur, quem membra-

Denis Codd. *Theol. V. II. P. II.*

reddita, quae habes apud *Fabricium* et *Mazzuchellum*, probant. Medicinam adtigisse, cum verba Epitaphii:

tim exponit. Extrema sunt: habent ex aliquo casu oculos iniquales.

XVIII. fol. 190. Clementis VI. Depositio et Excommunicatio Ludovici Bavari Imp. absque notis chronologicis, sed fulminata a. 1346. in *Coena Domini*. Incipit: Clemens episcopus servus servorum Dei ad certitudinem presentium et memoriam futurorum. Olim videlicet II. idus aprilis pontificatus nostri anno primo (1342. 12. Apr.) Nonnullos processus per felicis recordationis Johannem papam XXII. predecessorem nostrum contra ludovicum de bavaria dudum in regem romanorum in discordia ut dicebatur electum — ducimus recitandos &c. Narrantur igitur acta ab eo tempore praecipue Ambassiatorum Ludovici Maruardi de Randegge, Ebrardi de ciuitate augustensi Praepositorum, Imberti Dalphini Viennensis. et Ulrici de Augusta Imperatoris familiaris in irritum relapsa, quod Ludovicus mente non mutasset; itaque Clemens terribilibus formulis ad sententiam anathematis, et depositionis procedit, eosque, quorum id est, ad electionem novi Imperatoris hortatur. Tacent de hac Constitutione Bullaria et Concilio-

L1

rum

1647

## C O D I C E S

1648

rum Collectiones; vix tacuissest  
*Fabri*cious, si illi uspiam occurris-  
set.

XIX. fol. 193. *Benedicti XII.*  
Constitutio data Avenione IV.  
*Kal. Febr. Pontificatus Anno II.*  
id est 1336. qua Controversiam  
de Statu Animarum post obitum  
et Visione beatifica a Praeceſſore  
*Johanne XXII.* morte deſtitutam  
componit. Init: *Benedictus Deus*  
*in donis suis &c.* et legitur in *Car.*  
*Cocquelinii Bullario T. III. P. 2.*  
p. 213.

XX. fol. 194. p. 2. *Johannis*  
XXII. Edictum de Benedictione  
Nuptiali in secundis votis non ite-  
randam. Incipit: *Concertationi anti-*  
*que finem imponere cupientes pre-*  
*senti declaramus editio &c.* Non  
iterandam ſemel acceptam Bene-  
dictionem; qui non acceperunt in  
primis, dandam in secundis votis;  
Presbyteros ob iteratam Benedi-  
ctionem ſuspensos poſſe absolvi a  
Dioceſanis, et eorum diſpenſa-  
tione retinere Beneficia tempore  
ſuspensionis obtenta. Praxi Eccle-  
ſiarum hac in re diversam fuſſe,  
cum verba *Concertationi anti-*  
*quae*, tum multa Statuta Synoda-  
lia Sec. XIII et XIV. Iteratio-  
nem vetantia docent. *Rituale*  
*Rom. hodiernum Tit. VII. C. 1.*  
*de Sacram. Matrim.* cum Edicto  
*Johannis*, quod in *Bullario* non  
habetur, conſentit.

XXI. fol. eod. ejusdem *Johani*-  
nis Constitutio contra Habentes  
commercia cum Daemonibus,  
quaec incipit: *Super illius ſpecula*  
*quamvis immeriti &c.* et legitur

*Bullarii cit. T. eod. P. 2. p. 194.*  
data Avenione fine nota tempo-  
ris.

XXII. fol. 195. p. 2. Constitu-  
tio gallice versa, quae incipit:  
*Clemens euesque ſers des ſers de*  
*dieu. Reduant a memoire la cause*  
*pourquoy dieu le pere a tramis ſon*  
*fil du ciel en terre la quelle ſi eſt*  
*car il ne voulſt point la mort des*  
*pecheurs &c.* Sequitur Ecclesiae  
Rom. praeconium; ſed ante, quam  
ad rei momentum perveniatur,  
excisae ſunt membranae. Unde  
ne quidem, ad quem *Clementem*,  
quos haud obiter inſpexi, perti-  
neat Constitutio, dicere habeo,  
tacente *Bullario* et ipſo etiam *Ba-*  
*luzio in Vitis Papar. Avenionens.*

XXIII. fol. 196. Incipit pro-  
logus in tractatu de laudibus pari-  
ſius. Hoc modo: *Benedicta fit illa*  
*diuine prouidencie ineffabilis eter-*  
*nitas, que mihi dignata fuit illud*  
*ordinare propositum, ut ſiluane-*  
*densum (Silvanectum Senlis Urbs*  
*vicina Parisiis) locorum amenita-*  
*tes pro uiribus conſcriberem &c.*  
Fecerat id Noſter, et ſuo *Silva-*  
*neclii Elogio commoverat Virum,*  
ut ait, *facundum, quem Deus cu-*  
*ſtodiāt et dirigat, ad concinnan-*  
*das Parifiorum veluti Vindicias,*  
*quibus cauſabatur Noſtrum hujus*  
*urbis gloriae quodammodo detra-*  
*xiffe. Ut igitur is oſtenderet, ne-*  
*quaquam ea ſe mente fuſſe, praefen-*  
*tem Tractatum adornavit, illa*  
*insuper ratione motus, quod al-*  
*ter Vindicias suas conſtituit non-*  
*nisi ex quibusdam uniuersalibus,*  
*que nichil mouent, aut modicum,*  
*et*

1649

## ASCETICI.

1650

*et ex aliquibus similitudinibus metaphoris, que, et si aliqualiter oblectant aium, paucis tamen aut nullis quietant certitudinibus intellectum &c. Prologus ita finit: Erunt igitur in isto tractatu 4. partes principales, quarum prima erit de laudibus studii parisiensis. 2<sup>a</sup> de quibusdam ceteris parisiensibus eminenciis. 3<sup>a</sup> de inconvenientibus illius (adversarii) dictatoris. 4<sup>a</sup> de utilitate Siluanetti. Quatuor I. Partis Capitulis agitur: Primo quantum ad facultatem Philosophie seu artium. De Preconiis theologorum. De facultate doctorum et decretalium. De laude medicorum. Decem II. Partis Capitulis agitur: De ecclesiis precipue de ecclesia beate marie et de capella regis. De palacio regis, in quo est aliquid de magistris parlamenti et requestarum et de notariis. De aulis (des Halles) campellorum (aux Champeaux) et de aliis domibus paris. De artificibus manualibus. De conditionibus populi paris. quo ad mores animarum et accidentia corporum. De fluvio paris. vocato nomine proprio secana. De cibarijs seu viualibus. De situ parisiis et tocius gallie in quo est quoddam correlarium de regibus francie. Per modum epylogi sententiaria exclamatio pro parisiis civitate inclita. De rege francie et eius modus scribendi celsitudinem regie maiestatis. III. Partis Capitulis oppugnantur quatuor Adversarii Inconvenientia, quae juxta Nostrum partim adulacionis, partim exaggerationis vitio admittit. IV. Partis Capitulo unico Sil-*

vaneedi Encomium. En ex antiquissimis Lutetiae Descriptionibus curiosam fane et rarissimam. Audi vero Clausulam: Explicit tractatus de laudibus Vrbis Vrbium parisiis cuius una pars est de Utilitatibus Siluanetti propinquitatis ad ipsam parisiis confinio gratulantis scriptus complete anno verbi incarnationis 1323. quarto die nouembris per Johannem de Genduno. Cenfeo ipsam Viri hujus τε Marfilii Menandrini in concinnando Defensore Pacis συνεγέντει manum, quem diu Doctorem Perusinum pro Parisino, et Gandavensem dixerat, donec Oudinus ejus locum natalem Pagum Fandunum inter Rethelium et Maceriam (Mazieres) urbes Campaniae situm indicaret, quem vide T. III. col. 883. Opera Nostri philosophica jam olim typis commissa probe norunt Literatores; Parisiorum vero Encomiasten qui proderet, nemmo mihi compertus. Interim, quod instituti mei non est, Tractatus hic integer transscribi mereretur.

XXIV. fol. 209. Recomendatio, ut e calce adsumo, ciuitatis parisiensis. Opportune hic addita; est enim illa, contra quam Job. de Fanduno praecedenti Tractatu calamum strinxit. Init vero: Circui terrarum clima cuncta perambulans a finibus lustrans sollerter et inquirens quis ex locis habitabilibus in splendore et amenitate sui gradus comparationis excedens tantum polleret preeminencia, ut locorum ceterorum genus superlativum precelleret &c. Invenies in ea quatuor illa Inconvenientia, quae

L 1 2

car.

1651

## C O D I C E S

1652

carpit Jandemensis, filium tamen utriusque phrasis scholastica juveniliter turgidum.

DCXCI.

R. 2076 Codex membraneus lat. Sec. XIV. Folior. 110. f. maj. pereleganter scriptus et coloribus illustratus ita init: *Incipiunt capitula primi libri de uirtutibus moralibus editi a fratre henrico de arimino ordinis fratrum predicatorum. Agit is de Prudentia.* Ita sequuntur Capitula Libri seu *Traetatus II. de Justitia, III. de Fortitudine, IV. de Temperantia.* Omnia haec Capitula in Lectiones distributa sunt, de quibus ad finem Indicis monetur: *Predicti tituli distincti sunt per lectiones. quia liber hoc modo ad ciues uenetus in scolis fuit expositus.* Parum norunt Ordinis Bibliothecarii de Autore, quem circa an. 1314. floruisse tradunt T. I. p. 523. neque plura duobus excitant Operis praesentis Exemplaria mss. quorum alteri finis deest. Typis editum ignorarunt. Adjacet autem mihi Editio *Spirensis* cum Tabula *Thomae de Dorniberg* finita 1472. qui annus etiam Editionis fuerit, f. et *Argentinensis* ad mox dictam expressa, et quidem continuo, cum Exemplar nostrum *Petrus Engelbrecht* primus *Neostadiensis* Episcopus jam a. 1474. comparaverit. Orditur vero Codex praefixa Henrici forma picturata in hunc modum: *Quia secundum sententiam apostoli ad hebreos ciuitatem quam corporaliter possidemus, non*

*manentem sed transitoriam cernimus, futuram autem in eternum mansuram inquirimus, manifeste colligimus, quod homo duarum ciuitatum ciuis constituitur, terrene scilicet et celestis. Sed illius quidem, ut inde per mortem recedat, buius autem, ut semper in ea uiuendo permaneat. Tractatur igitur de moribus hominum, de duplice uirtute humana uidelicet et diuina, per quam ad utriusque ciuitatis habitationem reddamur ydonei, aliquid enarrare curabimus. Modus autem tractandi erit facilis et exemplaris, secundum quod moralis via requirit et conditio auditoris admittit. Sciendum est igitur, quod virtus humana, que ad perfectionem uite civilis requiritur, ad duo precipue ordinatur, scilicet ad moderationem passionum interiorum et ad debitam operationem rerum exteriorum. Circa que regulanda necesse est quatuor adesse uirtutes &c. Audis hominem non usquequa barbarum; sed nec indoctum decursus probat, nec imparem instituto, ita ceterarum omnium Virtutum officia ad illas quatuor dextre reducit. Velles illum modo piis narratiunculis minus indulisse, qualis est de Femina comae nimium studiosa post obitum in poenam se pertinante, quae Tractatum terminat cum addito: *Hec de uirtute morali dicta sufficiant. Deo gratias. Explicit tractatus de quatuor uirtutibus cardinalibus editus a fratre henrico de arimino ordinis predicatorum.**

DCXCII.